

RAMNÄS TÄTORT

SURAHAMMARS KOMMUN

FÖRDJUPAD ÖVERSIKTSPLAN

ANTAGANDEHANDLING

November 2004. Reviderad oktober 2005, mars 2006.

Laga Kraft 2006-06-19

INNEHÅLL

01 FÖRORD	4
02 VARFÖR FÖP RAMNÄS - BAKGRUND OCH SYFTE	5
03 RAMNÄS SPECIELLA FÖRUTSÄTTNINGAR OCH VILLKOR	6
Ramnäs plats i regionen	6
Ramnäs plats i historien	6
Ramnäs i landskapet.....	7
Byggnader och platser med symbolvärden	7
Bostäder och bebyggelse	8
Arbetsplatser och näringsliv	9
Jordbruk.....	9
Offentlig och kommersiell service	10
Trafik och transporter.....	11
Allmänna kommunikationer.....	12
Teknisk försörjning	13
Naturmiljö	14
Kulturmiljö	19
Friluftsliv och rekreation	20
Hälsa och säkerhet, miljö- och riskfaktorer.....	21
<i>Allmän del</i>	21
<i>Luftföroreningar</i>	21
<i>Vattenföroreningar</i>	22
<i>Buller och vibrationer</i>	22
<i>Bullerkällor i Ramnäs tätort</i>	23
<i>Radon</i>	23
<i>Elektromagnetisk strålning</i>	24
<i>Förorenade områden</i>	24
<i>Farligt gods</i>	25
<i>Översvämningsrisk</i>	26
<i>Skredrisk</i>	26
<i>Förutsättningar för räddningsingripanden: Framkörningstider och brandvattenförsörjning</i>	26
Gällande planförhållanden	27
Riksintressen	27
04 PLANFÖRSLAGET	29
Målsättning.....	29
Planförslagets disposition.....	29
Centrumområdet.....	29
Sektorsfrågor	32
<i>Boende och samhällsservice</i>	32
<i>Näringsliv – Verksamheter – Arbetsplatser</i>	32
<i>Natur- och kulturmiljö. Friluftsliv och rekreation</i>	33
<i>Trafik – transporter</i>	35
<i>Turism</i>	36
<i>Grönstruktur</i>	36
<i>Räddningstjänst</i>	36
05 KONSEKVENSER	37
06 LAGSTIFTNING	39
07 PLANPROCESSEN	40
08 KÄLLFÖRTECKNING	41

KARTBILAGOR

Karta. Ekologiskt särskilt känsliga områden.

Karta. Skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotoper. Nyckelbiotoper och objekt med naturvärden.

Karta. Odlingslandskapets natur- och kulturvärden. Ängs- och hagmarker.

Karta. Bullerzoner för järnväg. Förorenade områden. Transportvägar för farligt gods.

Karta. Riksintresse kulturmiljövård. Strömsholms kanalmiljö.

Karta. Riksintressen naturvård. Gnien.

Karta. Riksintresse Natura 2000. Gnien.

Karta. Riksintresse friluftsliv. Strömsholms kanal och Kolbäcksån.

Karta. Fördjupad översiktsplan för Ramnäs centrum Rekommendationer.

November 2004. Rev oktober 2005, mars 2006.

Karta. Fördjupad översiktsplan för Ramnäs tätort. Markanvändning och rekommendationer. November 2004. Rev oktober 2005, mars 2006.

01 FÖRORD

Arbetet med fördjupad översiktsplan (FÖP) för Ramnäs påbörjades 2002.

Översiktsplanarbetet har letts av en arbetsgrupp bestående av Christina Waster Jansson (sammanställande), Juhani och Seija Pyhälähti, Thord Ahlqvist, Erkki Visti, Olle Lager, Bengt Johansson, Lise-Lotte Thorsén, Tuula Nykvist, Susanne Södergren och Per Strandberg. Arbetsgruppen har fungerat som en medborgarberedning och även haft en dialog med andra Ramnäsbor. Utgångspunkten skulle vara förnyelse och försköning av Ramnäs centrum.

Arbetet med planskisser och text har utförts på Plan Bygg Miljökontoret under ledning av dåvarande stadsarkitekt, arkitekt SAR Gunilla Nygren och, under planarbetets senare del, arkitekt SAR Kersti Lenngren. Från Plan Bygg Miljökontoret har dessutom kart/plansamordnare Lisbeth Tägtström Allerth (administration och kartor), miljöinspektör/ekolog Carina Rosendal och miljö- och hälsoskyddsinspektör Malin Urby (miljöavsnitten) medverkat. Tjänstemän inom kommunens övriga berörda förvaltningar har bidragit med sakuppgifter inom respektive fackområden.

Samråd har genomförts vintern 2005, utställning under två månader runt årsskiftet 2005-2006. Under våren 2006 beräknas den fördjupade översiktsplanen kunna antas av kommunfullmäktige.

02 VARFÖR FÖP RAMNÄS - BAKGRUND OCH SYFTE

I samband med att den första kommunomfattande översiktsplanen antogs av kommunfullmäktige 1991 fanns också en uttalad målsättning att göra fördjupade studier för de tre tätorterna Surahammar, Ramnäs och Virsbo.

I en översiktsplan redovisas allmänna intressen. Där motstridande allmänna intressen finns, görs en prioritering. Några avvägningar mot enskilda intressen görs inte i planen. Översiktsplanen har inte någon bindande verkan utan är endast vägledande.

Den fördjupade översiktsplanen kan ligga till grund för detaljplaneläggning och andra åtgärder av fysisk karaktär. Av planen skall framgå grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden, kommunens syn på hur den byggda miljön skall utvecklas och bevaras och hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och iaktta gällande miljö kvalitetsnormer. Översiktsplanens innebörd och konsekvenser skall kunna utläsas utan svårighet.

För Ramnäs har frågor som berör centrumutveckling aktualiserats av ortsborna själva genom skrivelser. I arbetet med den fördjupade översiktsplanen har man tagit fasta på detta engagemang och lagt tyngdpunkten på centrum- och trafikfrågor.

En arbetsgrupp har träffats regelbundet och har under hand arbetat fram ett förslag till förändring av centrum. Arbetet har inriktats på en förändrad utformning av Bergslagsvägen för att få en bättre fungerande trafikmiljö i anslutning till Torget och affären (Konsum). Övriga viktiga frågor som bl a diskuterats är hur samhället kan utnyttja sin närhet till vattnet, hur affärsverksamheterna kan behållas och utvecklas i centrum och hur mötesplatser kan skapas och Ramnäs identitet stärkas.

Den fördjupade översiktsplanen för Ramnäs tätort inom den på plankartan markerade planområdesgränsen ersätter helt 1991 års kommunomfattande översiktsplan avseende detta område. Vissa övergripande frågor behandlas dock endast i den kommunomfattande (eller i en kommande reviderad) översiktsplanen och gäller då i berörda delar även Ramnäs.

03 RAMNÄS SPECIELLA FÖRUTSÄTTNINGAR OCH VILLKOR

Ramnäs plats i regionen

Ramnäs har c:a 1700 invånare och ligger i Surahammars kommun c:a 9 km norrut från centralorten Surahammar och c:a 3 mil från Västerås. Ytterligare 1 mil norrut i kommunen ligger Virsbo. Liksom Surahammar och Virsbo är Ramnäs en bruksort. Andra bruksorter i regionen är Fagersta, Skultuna, Hallstahammar.

Ramnäs plats i historien

Fornfynd av stenyxor visar att mänsklig aktivitet förekommit i bygden sedan tusentals år tillbaka.

Kyrkans äldsta del dateras till 1400-tal. Kyrkan och några få gårdar utgjorde Ramnäs kyrkby. 1590 inleddes den förindustriella epoken i och med att Gustav Vasas änka Katarina Stenbock anlade den första stångjärnshammaren (Kungshammaren) vid mellanfallet i Kolbäcksån. C:a 60 år tidigare hade Sveriges första stångjärnshammare anlagts i Hedströmmen. 1620 byggde en köpman Bäck en hammare som kom att kallas Bäckshammaren vid nedre fallet. En hammare mitt emot Kungshammaren benämndes Köpmanshammaren. Bruksverksamheten utvecklades i rask takt. Under 1700-talet övergick bruksanläggningarna i två familjers ägo, nämligen Schenströms och Tersmedens. Nuvarande Schenströmska herrgården med flygelbyggnader uppfördes på 1760-talet och på andra sidan Kolbäcksån uppfördes i början av 1800-talet den Tersmedenska herrgården.

Bruksrörelsen gynnades förutom av god tillgång till vattenkraft och skog också av goda kommunikationer. År 1795 invigdes Strömsholms kanal med sträckning från Smedjebacken till Mälaren. Transporterna blev snabbare och billigare och arbetskraften kunde frigöras för andra uppgifter.

Industribyggnad (Kättingsmedjan) från 1800-talet...

och från mitten av 1900-talet.

1800-talet innebar både goda och dåliga perioder för järnhanteringen. På 1970-talet kom den för vår tid avgörande stålkrisen, som innebar betydande nedläggningar inom svensk järn- och stålindustri. 1985 såldes de sista delarna av det gamla Ramnäs bruk, men tillverkningen av ankarkätting, lyftkrokar och rostfria diskbänkar lyckades man behålla i Ramnäs.

Ramnäs i landskapet

Ramnäs kyrkby.

Vattentornet är ett karaktäristiskt landmärke.

När man på riksväg 66 närmar sig Ramnäs söderifrån möter anblicken av kyrkan och kyrkbyn med dess stora lövträd. Korsar man kanalen och fortsätter riksväg 66 norrut är landskapet till en början pastoralt, men får vid skinnskattebergskorsningen barrskogsprägel. Ytterligare längre norrut öppnar sig landskapet åter. Ramnäs bebyggelse ligger till stora delar på en rullstensås, medan bruksområdet ligger lågt nere vid Kolbäcksås. Karaktäristiskt landmärke inne i Ramnäs är vattentornet med dess tefatsform.

Byggnader och platser med symbolvärden

Tersmedens herrgård.

Ekonomibyggnad uppe på åsen.

Herrgårdarna och bruksanläggningarna är viktiga byggnader liksom lantbruksbyggnaderna och Vita skolan utmed Bergslagsvägen. Folkets hus betyder mycket för många, cykelklubbens byggnad, Kättinghallen och Ramnäs IP likaså.

Vita skolan.

Kättinghallen.

Ruinerna efter tidigare järnhantering bildar relief åt nutiden.

Kanalen och kanalområdet har betydande symboliskt värde och liksom Spångenområdet har dessa platser stor betydelse även för rekreation och friluftsliv.

Promenadväg utmed kanalen.

Kolbäckensån i Spångenområdet.

Bostäder och bebyggelse

Början till Ramnäs samhälle var Ramnäs kyrkby som ursprungligen bestod av några få gårdar.

När järnhanteringen kom igång koncentrerades bebyggelsen av naturliga skäl längre norrut kring Kolbäckensåns fall och till åsen. För anställda i bruket uppfördes bostäder som kopplades till anställningen.

Länge fungerade Kyrkbyn och Bruket som två skilda samhällen i samhället.

Under mitten av 1900-talet skedde utbyggnaden av Ramnäs centrala delar med bl a några flerfamiljshus som i bottenplanet innehöll affärslokaler. Villabebyggelsen expanderade söderut och har numera vuxit ihop med Kyrkbyns litet mer oordnade men charmiga bebyggelse från sekelskiftet 1900.

Det befintliga bostadsbeståndet består till större delen av lägenheter i enbostadshus.

Idag finns tomställda lägenheter inom delar av flerbostadsbeståndet. I ”Bostadsprogram för Surahammars kommun – utredning för nya bostadslägen och förtätningar” pekas en del områden attraktiva för ny bostadsbebyggelse ut. I Ramnäs rör det sig om två-tre områden. För att komma i fråga måste dock först detaljplaner upprättas. Då prövas också lämpligheten.

Problem

Vissa lägenheter i det befintliga bostadsbeståndet är svåruthyrda. Markbostäder för äldre saknas.

Nya attraktiva villatomter i skspetslägen saknas.

Arbetsplatser och näringsliv

Ramnäs näringsliv har präglats av järnhantering och till viss del skogsnäring. Stora omstruktureringar har emellertid skett inom stålindustrin vilket inneburit förändringar som påverkat orten i mycket hög grad. Fortfarande finns dock delar av den gamla verksamheten kvar: Ramnäs bruk AB (ankarkätting), Gunnebo Industrier AB (lyftkomponenter) och Franke Ramnäs AB (rostfria diskbänkar), som tillsammans har ca 200 anställda. Dessa industrier inryms i gamla brukets lokaler.

Surahammars kommun är en stor arbetsgivare inom skola, äldre- och barnomsorg med 50-60 anställda.

Turismen är en näring, som bör ha stora möjligheter att utvecklas. Både Ramnäs Konferens AB och Schenströmska Herrgården är framgångsrika, expanderande företag med koppling till denna bransch.

Problem

Det finns inget nytt detaljplanelagt industriområde, vilket kan verka hämmande vid nyetablering och/eller expansion. Det är viktigt att i tid säkerställa avvägningen mellan kultur- och industriintressen inom det befintliga industriområdet. Detta kan göras i en detaljplan, men en sådan saknas.

Jordbruk

Inom Ramnäs bedrivs jordbruk med bl a kreaturshållning ganska centralt i tätorten.

Kor på bete vid Gunnilbovägen.

Gärdshammars lantbruk.

Två företag har sammanlagt c:a 700 kor. Korna bidrar till att hålla landskapet öppet, vilket har mycket stort värde för landskapsbilden. Till jordbruket hör också vallodling. Förändringar i EU:s jordbruksstöd har stor betydelse för den brukade arealen och för landskapsbilden, förmodligen större betydelse än kommunens fysiska planering.

Problem

Inga problem med lukt eller dylikt har rapporterats. Djurhållning med betande djur är tvärtom en tillgång. Kulturlandskapet hålls öppet och kontakten med en del av det gamla Ramnäs hålls levande. Barn och ungdomar får på ett naturligt sätt insikt i kretsloppstänkande.

Offentlig och kommersiell service

Det offentliga och kommersiella Ramnäs är koncentrerat till mötet mellan Bergslagsvägen/Åsvägen/Gunnilbovägen, där skola, Folkets hus och affärer är belägna.

Offentlig service

Svensk Kassaservice och biblioteket (utlåningscentral) har tills helt nyligen varit inrymda i det så kallade medborgarkontoret vid Konsum.

Förskolan Lärkan ligger på Åsvägen liksom låg- och mellanstadieskolan Bäckhammarskolan. Vid Bäckhammarskolan finns också ett fritidshem.

Den öppna förskolan kallas Kullen och ligger vid Furirvägen.

Servicehuset Städet ligger något mer perifert vid Åshammarvägen.

Problem

Svensk Kassaservice har nyligen upphört och biblioteket har flyttat från centrum till lokaler vid äldreboendet Städet. För att förstärka centrum behöver i stället aktiviteterna koncentreras dit, inte flyttas därifrån.

Kommersiell service

Konsum med medborgarkontoret i förgrunden.

Bilverkstaden.

Väster om Bergslagsvägen ligger Konsum och en mindre bilverkstad. Vid torget öster om Bergslagsvägen finns bostadshus med affärslokaler inrymda i bottenvåningen. De står alla tomma förutom Röda Korsets second hand-affär Kupan. I ett angränsande hus finns frisörer.

Torget kring vilket tidigare affärer grupperade sig.

Pizzerian.

I bensinstationen inryms sybehörsaffär och kafé och på motsatta sidan korsningen finns en pizzeria.

Annan kommersiell service ligger spridd i kommunen. Dit hör Bosses Ring- och Bandservice, frisör, solarium, restaurang- och konferensverksamhet i Schenströmska herrgården, Ramnäs konferens m fl.

Problem

Tomma affärslokaler. För få affärsidkare i centrum. Ödslighet, svarta skyltfönster.

Tomma skyltfönster vid Torget.

Ödsligt.

Trafik och transporter

Biltrafiken leds in i samhället dels genom tre avfarter från riksväg 66 dels via väg 668 norrifrån. Genom samhället kallas denna väg Bergslagsvägen.

Vägen är rak och trafiken tidvis omfattande. Till viss del utgörs den av tung trafik som dels har målpunkt i Ramnäs, men även fortsätter norrut, bl a till Wirsbo Bruk. Den tunga trafiken kommer företrädesvis söderifrån och vägen över Ramnäs till Wirsbo Bruk är ett snabbare alternativ än att använda rv 66 norrut mot Wirsbo. Även trafik söderut från Wirsbo Bruk använder vägen genom Ramnäs.

Från norr är det nedförsbacke in mot centrum.

Lastbil på väg mot centrum söderifrån.

Bergslagsvägen har en gång- och cykelväg på den östra vägdelen. Gång- och cykelvägen sträcker sig från korsningen Åsvägen och norrut upp till idrottsplatsen. På vägens västra del finns en gångbana (delvis). På Bergslagsvägen finns också en signalreglerad korsning vid Åsvägen (skolväg). I Trafiknätsanalys för Surahammars kommun från 2002 granskas trafiknätets funktion och standard och där ges också förslag till åtgärder.

Gång- och cykelvägen på Bergslagsvägens östra sida.

Signalreglerad korsning vid Åsvägen.

Vägverket är väghållare för Bergslagsvägen, Gunnilbovägen och Norrbyvägen samt för vägarna mot Skultuna och Västerfärnebo.

Problem

Genomfartstrafiken med mycket tung trafik genom centrum skapar en farlig trafikmiljö för framför allt oskyddade trafikanter och trafikanter med funktionshinder.

Korsningen Bergslagsvägen – Gunnilbovägen är svår och trafikfarlig.

Avfarten till industrin från Gunnilbovägen är dåligt utformad.

Allmänna kommunikationer

Flyg

Närmaste flygplats ligger i Västerås, dit det är lätt att ta sig med både bil och tåg. Avståndet till Arlanda är c:a 10 mil.

Sjöfart

Strömsholms kanal är allmän farled och trafikeras främst av fritidsbåtar.

Tåg

Ramnäs nya har ersatt Ramnäs gamla station.

Järnvägslinjen Västerås- Ludvika trafikeras av Bergslagspendeln med 13 avgångar i vardera riktningen per dygn.

Problem

Visst buller utmed järnvägslinjen. Numera iakttas skyddsavstånd i upprättade detaljplaner för bostäder.

Buss

Tätorten trafikeras av Brukslinjen. Inom bostadsområdena stannar bussen vid efterfrågan, s k vinkhållplatser. På Bergslagsvägen finns reguljära hållplatser.

Telekommunikationer

God tillgång till informationsteknologi är en förutsättning för företagsetablering och även för ökad inflyttning till tätorten. Goda möjligheter till uppkoppling till internet ökar Ramnäs attraktivitet som bostadsort. Bredband har tagits i bruk sommaren 2004.

Teknisk försörjning

Energi

Nära Bäckhammarskolan ligger en torveldad fjärrvärmecentral som försörjer skolan, förskolan Lärkan, Folkets hus, servicehuset Städet och en del bostadskvarter i centrum. Inom och i anslutning till området för den fördjupade översiktsplanen har Vattenfall Eldistribution AB både låg- och högspänningsledningar tillhörande lokalnätet samt högspänningsledningar tillhörande regionnätet. De luftledningar som hör till lokalnätets högspänningsdel har de senaste åren varit relativt störningsutsatta. Med anledning av detta pågår ett projekt att ersätta luftledningarna med markkablar. I den del av området för översiktsplanen som ligger söder om Bolagssjön och väster om Kolbäcksån finns ett flertal högspänningsledningar, både markkablar och luftledningar. Där kommer de luftledningar som ersätts att samförläggas med befintliga markkablar. I översiktsplanens södra del passerar en luftledning i nordsydlig riktning förbi avloppsreningsverket, öster om Kolbäcksån. Även denna ledning är planerad att ersättas med markkabel.

Vatten

Surahammars kommun är medlem i Kolbäcksåns Vattenvårdsförbund och i Västmanlands läns Luftvårdsförbund. I Vattenvårdsförbundets regi sker kontroll av Kolbäcksåns

vattenkvalitet genom årliga provtagningar enligt ett fastställt kontrollprogram och via Luftvårdsförbundet sker kontroll av nedfall, halter och effekter av luftföroreningar.

Dagvatten och spillvatten

Dagvattennätet mynnar i Kolbäcksåsån. Spillvattnet pumpas till Surahammars avloppsreningsverk.

Dricksvatten

Ramnäs får sitt dricksvatten från Rävsnäs vattentäkt i Strömsholmsåsen, Surahammar. Vattnet transporteras i ledning till vattentornet i Ramnäs.

Problem

Läckage förekommer i vattenledningsnätet, vilket till största delen beror på att ledningarna är gamla. Dessa byts kontinuerligt.

Avfall

Målet för avfallshanteringen i samhället är att minska avfallsmängderna och att återanvända och återvinna så mycket som möjligt. Avfallet skall källsorteras. I Ramnäs tätort finns två uppsamlingsställen för sorterat hushållsavfall, vid Konsum och vid bensinmacken. För trädgårdsavfall och byggnadsavfall (inert avfall) finns en separat tipp.

Sopcontainerar vid Konsum...

och vid macken.

Problem

Uppsamlingsbehållarna vid bensinmacken skymmer utsikten mot Kolbäcksåsån. Eftersom uppsamlingsställena för hushållsavfall ligger mycket nära varandra borde dessa behållare utan olägenhet för invånarna kunna flyttas till en alternativ plats. Trädgårdsavfall tippas ofta illegalt kanske till en del beroende på att öppettiderna på den ordinarie tippen är begränsade.

Naturmiljö

I Ramnäs tätort med sin tillgång på forsande vatten i kombination med rik grönska har man möjlighet att få stora naturupplevelser alldeles "utanför knuten". I Kolbäcksåsån dalgång finns bevarandevärda naturmiljöer med växt- och djurarter som gynnas av gammal lövskogsvegetation.

Ekar utmed Strömsholms kanal.

Kalla.

Naturområden med specifika värden

Det finns olika sätt att skydda värdefulla och skyddsvärda naturområden. Naturresept är ett sätt att vårda, bevara och skydda ett område. Utanför planområdesgränsens södra del ligger ett naturresept Gnién. Denna våtmark och fågelsjö är av riksintresse för naturvården, ett Natura 2000-objekt och utpekad i våtmarksinventeringen som varande av högsta värde.

Det finns även andra sätt att skydda naturområden. Nedan följer en beskrivning av vissa skyddsformer baserade på de inventeringar och utredningar som finns utgivna för kommunens områden. *I olika kartbilagor längst bak i häftet finns dessa områden markerade.*

Ekologiskt särskilt känsliga områden

I slutet av 1980-talet genomfördes en inventering av ekologiskt särskilt känsliga områden inom Surahammars kommun. De områden som avsågs var områden:

- * med instabila produktionsförhållanden och ogynnsamma återväxtförhållanden,
- * som rymmer växt- och djurarter som är utrotningshotade,
- * som i övrigt är särskilt ömtåliga och samtidigt rymmer särskilda ekologiska värden och har betydelse som genbank och dylikt.

Inom planområdet finns flera områden som är definierade som ekologiskt särskilt känsliga. Områdena i Ramnäs tätort är uppdaterade år 2005. Vid åtgärder som sker inom jord- och skogsbruket tas största möjliga hänsyn till de värden som är knutna till dessa områden. *I kartbilaga är de ekologiskt särskilt känsliga områdena markerade.*

1. I *Spångenområdet* har höga naturvärden utvecklats, eftersom området har fått stå orört under så lång tid. Området strax söder om Spången med tät strandskog består främst av knäckepil, klibbal, lönn, alm och bok. Där har t ex noterats förekomst av ett stort antal fladdermöss samt skumticka och narrtagging. I området häckar forsärla, kattuggla, steglits och vissa år den mindre hackspetten. Området är även en viktig lokal för övervintrande strömstarar. En skötselplan för en del av området upprättades 1998.

2. I omedelbar anslutning till Spången finns *Hagenområdet* som är intressant ur flera olika perspektiv genom sin kulturhistoriska bruksmiljö och betydelse för friluftslivet samt dess intressanta flora och fauna. Området är lövdominerat med al och ädellövvegetation som på tre platser bildar alléer. Sex olika fladdermusarter har konstaterats i området. Även kattuggla häckar i området.

3. Vid *Ramnäs gamla station* finns ett alkärr med intressant vegetation. *Området ligger till största delen utanför planområdet.*

4. I Ramnäs norra del är *Lönnbromossen*, som är kommunens mest intressanta orkidékärr, belägen. Anledningen till den rika floran är påverkan från den grönstensämbesättning som finns främst utefter mossens östra sida. Dikningsföretag under 1900-talet, det senaste under 1970-talet, har påverkat mossens fuktstatus, vilket gjort att björkar och tallar har börjat vandra in på mossen. Här växer årligen 300-400 ängsnycklar, vilket är kommunens enda lokal för denna orkidé, myggblomster, korallrot och jungfru Marie nycklar. Här växer jungfrulin och ängsvädd marktäckande. Dessa båda växters rikedom innebär att tre rödlistade fjärilsarter ännu har sin hemvist på Lönnbromossen, nämligen väddnätfjärilen, sotnätfjärilen och en liten bastardsvärmare. Väddnätfjärilen är fridlyst inom hela EU. *Området ligger till största delen utanför planområdet.*

5. Söder om Lönnbromossen, söder om vägen till Fläckebo, är *Lönnbrosjön* belägen. Sjön skapades på konstgjord väg, s k viltvatten, på ideell basis av Ramnäs-Virsbo Naturklubb. Den omgärdas av kreatursbetade ängsmarker. Häckande fågelarter är trana, knölsvan, vattenrall, sothöna, tofsvipa och törnskata. Den sistnämnda är upptagen i den svenska rödlistan som missgynnad samt i Fågeldirektivet på EU-nivå. De betade ängsmarkerna runt sjön hyser en intressant flora såsom kattfot, låsbräken, skogsvicker, svartbräken samt blåsippan. *Området är till största delen beläget utanför planområdet.*

6. I sydvästra utkanten av Ramnäs finns flera värdefulla naturområden som även utgör ett viktigt kulturlandskap. Vid *Norrby* och vidare ner mot Kolbäcksån består landskapet av betesmark, ängs- och hagmark. Floran är övervägande av torrängstyp med täta aspbestånd. Ned mot Kolbäcksån, där hagen gränsar, finns blandskog. Ängs- och hagmarkerna vid Norrby är även identifierade som bevarandevärda efter Länsstyrelsens inventering av dessa markslag som skedde 1989.

7. *Sänkmyra* i södra delen av Norrby utgörs av välhävdade, ogödslade, kreatursbetade ängsmarker. Kärlväxtfloran är mycket intressant med låsbräken och kattfot som karaktärsarter. Vårfingerört och rödkämpar är annat noterbart. Området hyser en mycket rik ängssvampflora med många ovanliga arter, vaxingar och jordtungor. Floran indikerar att området haft en mycket lång beteskontinuitet.

8. *Kungshammar* utgörs av välhävdade betesmarker sydost om Ramnäs idrottsplats. I området nära järnvägen förekommer en mycket värdefull flora med kattfot, låsbräken, knägräs, stagg och småfibblor. Rödlistade svamparter såsom violett fingersvamp, svartnande musseron och ljusskivlig lerskivling har också påträffats i området.

9. *Kvarnforsen* är belägen i Kolbäcksån nedanför Bäckhammar. Området utgörs av ett mindre forsområde i ån och är ett av de få vattenområden som är öppet året om. I forsen häckar forsärta. Här finns också övervintrande strömstarar.

10. Ett parti av *Strömsholmsåsen* finns kvar mellan Skultunavägen och rv 66. Åspartiet, som är relativt intakt, är bevuxet med gammal tallskog och i sluttningarna finns inslag av äldre aspbestånd. I sluttningarna finns också den mycket ovanliga plommonrosen och stora bestånd av blåsippan.

11. *Sågendammen*, som tillkom 1966, är belägen mellan Lilla och Stora Nadden i direkt anslutning till det område där Ramnäs Bruks såg tidigare låg. Innan dess utgjorde området åker- och ängsmarker, vilka var invallade från Naddensjöarna. När åkermarken togs ur drift, planterades gran på den högre marken och den lägre marken kom att bli en damm, som blev benämnd Sågendammen. *Dammen är belägen alldeles utanför planområdet*, men området är väl värt att nämna, då det har högt ornitologiskt värde. Här finns en av de få skrattmåskolonierna i kommunen. Här häckar bl a svarthakedopping, rörhöna, sothöna, vigg, knölsvan, trana. Dammen har även dragningskraft på sällsynta fåglar. Här har Västmanlands första fynd av mindre bergand noterats. Vidare har smådopping, alfågel samt pilgrimsfalk setts i området.

12. Vid *Sothällsviken* utgörs området av betad äng- och hagmark. Ägan gränsar till Lilla Nadden och får där strandkärrskaraktär, i övrigt består området av torräng med gräs och örter. I norr finns en gammal torpruin. *Området är till största delen beläget utanför planområdet*.

Nyckelbiotoper och objekt med naturvärden

I mitten av 1990-talet genomförde kommunen en inventering av den skogsmark som kommunen då ägde. Syftet med inventeringen var att identifiera de områden som utgör livsmiljö för utrotningshotade djur- eller växtarter eller som annars är särskilt skyddsvärda. Vid åtgärder inom dessa områden tas största möjliga hänsyn till de värden som är knutna till området.

Inom planområdet definieras Skrattberget, Annehillsskogens ädellövskogslund och Ramnäsforsen som *nyckelbiotoper*. Norrby åkerholme, Annehillsbergets hållskog, Ekudden och Ekbacken fastställdes som *objekt med naturvärden*. Ramnäsforsen (Spångenområdet) har tidigare beskrivits under rubriken "Ekologiskt särskilt känsliga områden".

Nyckelbiotoper definieras som område med höga naturvärden, där man hittar eller förväntas hitta rödlistade arter. Dessa områden kräver speciella hänsyn. Objekt med naturvärden är områden som inte riktigt når upp till nyckelbiotopsstandard, men kan nå upp till detta inom en kort framtid. Sådana objekt kräver speciella åtgärder och ett visst skydd för att utvecklas. *I kartbilaga är områden med dessa naturvärden markerade.*

A. *Skrattberget* består av tre delområden som är rester från frodiga gamla betesmarker som förr använts av Herrgården. Längs vägen in mot Hagen finns en fin allé bestående av grova ekar och lönnar. Grova ekar finns i övrigt här och var i hela skogsområdet. Söder om själva berget vid *Ekudden och Ekbacken* finns en blandlövsog som troligtvis är gammal betesmark.

B. *Ramnäsforsen* (Spångenområdet) är tidigare beskriven i avsnittet ekologiskt särskilt känsliga områden.

C. Hela *Annehillsskogen* är ett omtyckt ströv- och lekområde för Ramnäsborna. Området består av bl a av en liten ädellövskogslund i norrslutningen och hållmarker på bergets topp. I övrigt utgörs området av blandskog. I skogslunden växer hasselbuskar under stora gamla askar samt lönnar och aspar. Skogen är häcklokal för gröngöling, mindre hackspett samt grönsångare.

D. *Norrby åkerholme* utgörs av en stor åkerholme och är en mycket varierande biotop med stort inslag av lövträd, hägg, några ekar och lönnar samt buskar och örter. Inom området finns även några små partier med sumpskog och ett par hällar.

E. Mellan sjöarna Lilla och Stora Nadden är *Naddennäset* beläget. År 2000 avsatte markägaren, ett skogsbolag, området som nyckelbiotop. *Området ligger till största delen utanför planområdet.* Naddennäset utgörs av gammal, högstammig blandskog. Det finns god tillgång på såväl stående som liggande död ved. Marken är av rikare typ med påverkan av grönstensförekomst. Bland kärlväxter kan nämnas blåsippa, hassel, ängsskära samt hässlebrodd. Hela 58 arter av tickor har påträffats i området. Förekomst av rävticka, grovticka, granticka och stor aspticka är alla indikatorer på höga naturvärden i skogsmark.

Odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden

I början av 1990-talet upprättade Länsstyrelsen ett länsprogram för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden. Programmet skall bl a utgöra ett underlag för den fysiska planeringen. Inom planområdet är bl a Stora och Lilla Naddens ängs- och hagmarker utpekade som bevarandevärda. Man nämner att strandäng- och strandkärrvegetationen är intressant och har en rik fågelfauna. Betesmarkerna vid Stora Nadden har störst betydelse för landskapsbilden i området. Däremot hyser betesmarkerna vid Lilla Nadden en rik flora som inte är påverkad av handelsgödsel, och intressanta växtsamhällen. *I kartbilaga är den del av strandområdet som ligger innanför planområdet markerat.*

Ängs- och hagmarker

Under åren 1988-1990 utförde Länsstyrelsen tillsammans med länets kommuner en inventering av ängs- och hagmarker. Inventeringens syfte var att erhålla mer kunskap om dessa hotade marktyper samt beskriva de höga naturvärden som betes- och slåttermarker besitter. *Inom planområdet finns några sådana mindre områden inventerade, markerade på kartbilaga.* Då områdena är små är objekten av översiktlig karaktär.

Vid a. *Norrby* finns fyra delområden (markerade som två områden i kartbilagan) beskrivna som objekt, där de naturliga fodermarkerna hyser en rik och av handelsgödsel opåverkad flora. Hävden är bitvis mycket svag och bör därför intensifieras. Landskapsbilden är vacker.

Även b. *Sothällsviken*, som också finns beskriven under ekologiskt särskilt känsliga områden, är inventerad. Området består av en välhävdad sötvattenstrandäng, som mot fastare mark övergår i rena markbeten. Markerna har inga högre biologiska värden, det största värdet är den bevarade landskapsbilden. *Området är till största delen beläget utanför planområdet.*

Skogsvårdsstyrelsens skydd

Skogsvårdsstyrelsen har inventerat skogliga nyckelbiotoper, naturvärdesobjekt inom främst småskogsbrukets marker samt sumpskogar på alla skogsmarker. Inom planområdet finns ett antal sumpskogar inventerade. *På kartbilaga är de områden markerade som är belägna inom planområdet och i dess närhet, samtliga är sumpskogar.*

Problem

Skötselplaner för vegetation saknas för de flesta naturvårdsområden, skötselplanen för Spångenområdet är ett undantag. Dessa planer är viktiga att ta fram och regelbundet

uppdatera, då de preciserar områdets behov av skötsel så att naturvärdena kan bestå och utvecklas.

Kulturmiljö

Stora delar av Ramnäs tätort har mycket höga kulturhistoriska värden. Ramnäs kyrkby och Ramnäs bruk ingår bägge i kommunens kulturminnesvårdsprogram. Bruksområdet inklusive Strömsholms kanal är dessutom av riksintresse för kulturmiljövården. I själva verket är det bruket som ingår som del av riksintresset Strömsholms kanal, vilken också är byggnadsminne. Fornlämningar förekommer i Ramnäs och skyddas enligt Lag om kulturminnen mm (SFS 1988:950). Upplysningar om belägenhet, utsträckning osv kan erhållas från Länsstyrelsen.

Kulturmiljöområdet Ramnäs kyrkby omfattar området runt kyrkan, jordbruksbebyggelsen med bl a gården Annehill samt även den äldre bostadsbebyggelsen runt Normans väg. Kulturmiljöområdet Ramnäs bruk omfattar ett stort område från gamla stationen i norr till Pilbacken i söder. Österut följer avgränsningen brukets stora jordbruks- och smedbostadsbyggnader utmed Bergslagsvägen och vidare utmed Kolbäcksån söderut. Bäckhammaren på åns östra sida inkluderas liksom bebyggelsen i anslutning till denna med Vita skolan öster om Bergslagsvägen. Hela det bebyggda bruksområdet med verksbyggnader, brukskontor, arbetarbostäder och tjänstemannavillor (Hagen och Ekbacken) ingår.

Riksintresset följer i stort samma gräns.

Intressant i Ramnäs är att industriverksamhet fortfarande bedrivs inom verksamhetsområdet mitt i kulturmiljön. De moderna verksbyggnaderna är uppförda i tegel i mitten av 1900-talet. Närhet mellan brukspatronens bostad och produktionen är vanlig i äldre bruksmiljöer, men framstår här särskilt tydligt i och med att de modernare lokalerna fortfarande används. Platsen blir därigenom en ovanligt levande kulturmiljö. Att som i Ramnäs ha två brukspatroners herrgårdar så nära varandra är dessutom mycket sällsynt.

Magasinet utgör en ståtlig anblick.

Möte mellan gammalt och nytt.

Problem

Detaljplan är ett bra sätt att ge befintlig bebyggelse skydd samtidigt som man kan styra bebyggelseutvecklingen med hänsyn till de antikvariska värdena.

Problemet är att större delen av riksintresseområdet inte omfattas av detaljplan. Ej heller omfattas kulturmiljöområdet Ramnäs kyrkby av detaljplan eller områdesbestämmelser

med undantag av villabebyggelsen vid Normans väg. Något skydd för denna bebyggelse ur kulturmiljösynpunkt finns dock inte angivet i detaljplanen från 1950-talet. Vård av byggnader och yttre miljö inom bruksområdet kräver vård- och underhållsplaner med angivande av både vårdbehov och vårdinsatsintervall. Tydliga planer för byggnader, anläggningar och miljöer i detta avseende saknas. Observera att samarbete mellan företrädare för natur-, kultur- och fritidsintressen är nödvändigt.

Både byggnader och...

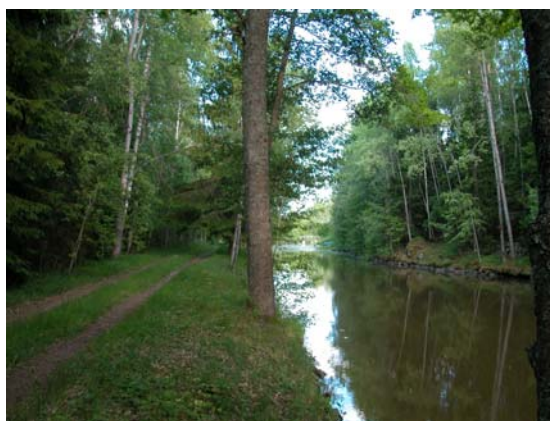
anläggningar fordrar underhåll.

Friluftsliv och rekreation

Ramnäs med sin rikedom på grönska och vatten har stora naturliga förutsättningar att ge sina invånare möjlighet till friluftsliv och rekreation. Vandringsleder ger motion och rika natur- och kulturupplevelser. Elljusspår finns öster om Bäckhammarskolan. Längs Strömsholms kanal ges stora möjligheter till båtliv. En gästhamn för småbåtar finns norr om Schenströmska herrgården.

Grönska och vatten vid Kolbäcksån...

och Strömsholms kanal

Problem

Vissa delar av vandringslederna behöver förbättras och iordningställas, så att möjligheterna till rundturer förbättras. Här ingår även passager över vatten. Allmänhetens tillgänglighet till strandområden är viktig att tillgodose.

Hälsa och säkerhet, miljö- och riskfaktorer

Allmän del

För att begränsa risker för människors hälsa, miljö och egendom har kommunen styrmedel genom lagstiftningen. Surahammars kommun är genom Plan Bygg Miljönämnden tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. Balken är Sveriges samlade miljölagstiftning och syftar till att främja en hållbar utveckling, vilket innebär att nuvarande och kommande generationer skall försäkras en god och hälsosam miljö. Utvecklingen bygger på förståelsen att naturen har ett eget skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett förvaltaransvar.

Till skydd för människors hälsa och miljön har riksdagen antagit miljö kvalitetsmål inom olika områden. Miljömålen är vägledande för hur miljöbalken skall tillämpas. Länsstyrelsen i Västmanlands län har i samarbete med kommunerna formulerat regionala miljömål. Surahammars kommun har i sin tur definierat två temaområden: ”Vatten” och ”Det goda boendet.” De nationella miljö kvalitetsmål som berörs genom dessa teman är Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet, Ingen övergödning, Giftfri miljö, Rikt odlingslandskap, God bebyggd miljö och Säker strålmiljö.

Ett annat styrmedel i lagstiftningen är *miljö kvalitetsnormer*. Dessa normer anger i detalj den lägsta godtagbara miljö kvaliteten som ska finnas eller uppnås, dvs de föroreningsnivåer eller störningsnivåer som människan kan utsättas för utan fara för olägenheter av betydelse eller som miljön eller naturen kan belastas med utan fara för påtagliga olägenheter. Fastställda nivåer får ej överskridas eller underskridas under angivna tidsperioder. Vid planering och planläggning ska kommunerna iakttä miljö kvalitetsnormerna så att möjligheterna att uppfylla normerna underlättas.

Vid *nyetableringar av verksamheter* tar kommunen hänsyn till *Boverkets allmänna råd*, där rekommendationer ges för skyddsavstånd mellan bostäder och miljö störande verksamhet. Befintliga verksamheter kan dock vara lokaliserade på olämpliga avstånd från befintlig bostadsbebyggelse

Med stöd av ”*Lagen om skydd mot olyckor*” (LSO) kan kommunen genom sitt kommunala handlingsprogram för förebyggande verksamhet och för räddningstjänst minska risken för olyckor samt reglera förutsättningar för det skadebegränsande arbetet. Med stöd av ”*Lagen om brandfarliga och explosiva varor*” (LBE) kan kommunen genom sin tillståndsgivande och tillsynsutövande verksamhet styra var nya riskkällor etableras, minimera sannolikheter för olyckshändelser samt begränsa påverkan på omgivningen vid en eventuell olycka. Plan Bygg Miljönämnden är kommunens tillståndsgivande myndighet. Surahammars kommun ingår i Mälardalens Brand- och Räddningsförbund, MBR, som genom förbundsdirektionen är tillsynsmyndighet enligt LSO och LBE i Surahammars kommun.

Luftföroreningar

De senaste decennierna har luftkvaliteten i allmänhet förbättrats i Sveriges tätorter. Svaveldioxidhalten har sjunkit påtagligt och ligger idag långt under gällande gränsvärden. Ändå är inte luftföroreningssituationen bra i tätorterna. Orsaken är biltrafiken som ökar år efter år och därmed även utsläppen av kolväten, kolmonoxid och kväveoxider, trots att många bilar är försedda med katalytisk avgasrening. Dieselavgaser är svårare att rena än avgaser från bensinmotorer. Dieselavgaserna innehåller höga halter av

cancerframkallande kolväteföreningar och en stor del av avgaserna består av mikroskopiska partiklar som kan orsaka akuta besvär i andningsorganen. Även vägslitage som bl a orsakas av dubbdäck bidrar till att partikelhalten kan bli hög i tätorterna. Det ökande antalet bilar har motverkat och i vissa fall helt upphävt effekterna av de utsläppsminskningar som skett vid förbränningsanläggningar och industrier. Luften i tätorterna är oftast som sämst under vinterhalvåret dels på grund av vägtrafiken och dels på grund av vedeldning. Även vädret har sin påverkan, klart och vindstilla innebär en risk för temperaturinversion, då luften vid marken blir kallare än luften på högre höjd. Fenomenet motverkar att luften omblandas och att ett lock i stället bildas under vilket luftföroreningarna ansamlas till allt högre halter. Personer som redan har luftvägsproblem, som t ex astmatiker, och vissa former av allergier samt barn är mer känsliga än andra för luftföroreningar.

Surahammars kommun är medlem i Västmanlands läns Luftvårdsförbund. Via förbundet sker kontroll av nedfall, halter och effekter av luftföroreningar.

Problem

Klagomål på omgivningens vedeldning förekommer varje år. Det finns ingen inventering eller sammanställning gjord över hur uppvärmningssystemen fördelar sig i Ramnäs. Inkopplad fjärrvärme utesluter inte att bostaden har en braskamin eller liknande installerad. Utan en kartläggning av den totala luftföroreningssituationen i Ramnäs är det inte möjligt att bedöma om problem med luftföroreningar finns i tätorten och i sådana fall omfattningen på problemen.

Vattenföroreningar

I Kolbäcksåns vattenvårdsförbunds regi sker kontroll av Kolbäcksåns vattenkvalitet genom årliga provtagningar enligt fastställt kontrollprogram. Det finns ingen provtagningspunkt i programmets regi vid Ramnäs, men generellt kan sägas att Kolbäcksån, i vars närhet det sedan sekel tillbaka bedrivits gruv- och järnhantering, har höga halter av bl a tungmetaller. Trots numera kraftigt förbättrad processteknik är vattendraget fortfarande starkt påverkat. Metallerna kommer bl a från tidigare förorenade sediment och gruvavfallsdeponier.

Buller och vibrationer

Buller definieras som oönskat ljud och vad som upplevs som buller kan variera från person till person. Variationer i hur störda vi blir beror bl a på vilken attityd vi har till bullerkällan, i vilken aktivitet vi störs eller om bullret är kombinerat med vibrationer. Buller påverkar oss på olika sätt och har stor betydelse för vår hälsa och för möjlighet till en god livskvalitet. De negativa effekterna kan vara svårighet att uppfatta tal, störningar i vila och sömn, vilket i sin tur kan leda till trötthet och nedstämdhet. Andra negativa effekter kan vara stress, minskad koncentrationsförmåga och försämrade inlärningsförmåga.

När man redovisar buller använder man sig ofta av begreppet ekvivalent ljudnivå, dvs ett medelvärde av bullret under en viss bestämd tidsperiod. En skillnad i ljudnivå på 10 dB upplevs som en fördubbling eller halvering av ljudnivån.

De största bullerkällorna i omgivningen orsakas av olika trafikslag som väg, tåg, och flyg, men även industrier kan generera buller. Dessutom kan fläktar och ventilationsanläggningar vara störande.

Riksdagen har antagit olika riktvärden för trafikbuller som normalt inte bör överskridas vid nybyggnation av bostäder eller vid nybyggnad eller väsentlig ombyggnad av trafikinfrastruktur. Det pågår även åtgärdsprogram för att minska antalet boende som exponeras av ljudnivåer överstigande 65 dB(A) ekvivalent ljudnivå utomhus från trafikbuller samt 55 dB(A) maximalnivå inomhus nattetid från järnvägstrafik.

I kommunens trafiknätsanalys från 2002 har följande lokala mål för vägtrafikbuller antagits:

1. Vid befintlig bebyggelse skall bullerdämpande åtgärder vidtas så att bullernivån utanför fasaden understiger 55 dB(A) inomhus. Fasaden skall isoleras så att riktvärden på 30 dB(A) dygnsekvivalent och 45dB(A) maximal ljudnivå inomhus klaras.
2. Vid nybyggnation får den dygnsekvivalenta bullernivån utanför fasad inte överstiga 55 dB(A) vilket motsvarar 30 dB(A) inomhus. Dessutom gäller en maximal bullernivå inomhus på 45 dB(A).

Bullerkällor i Ramnäs tätort

Industrierna kan alstra buller dels genom sin verksamhet, men också genom transporter till och från industrin. I Ramnäs sker för närvarande många tunga transporter till industrierna i Ramnäs och Virsbo på Bergslagsvägen.

Järnvägen passerar i utkanten av Ramnäs tätort och ett stickspår ansluter till industriområdet (gamla bruksområdet). Trafiken har på senare år intensifierats främst på grund av ökad godstrafik. Banverket har utfört buller- och vibrationsutredning utefter järnvägen genom Surahammars kommun. På uppdrag av regeringen har Banverket utfört åtgärder inom ramen för etappmål 1, vilket innebär att ingen skall behöva ha en maximal ljudnivå som överskrider 55 dB(A) fler än fem gånger mellan 22.00- 06.00 i sovrummet. Åtgärderna har bestått av byte av fönster och ventilationsdon i ett antal fastigheter längs järnvägssträckningen. Det är de fönster som är vända mot järnvägen som har åtgärdats. I kartbilaga finns denna bullerzon markerad som 85 dB(A) maximal ljudnivå utomhus, vilket motsvarar en ljudnivå om högst 55 dB(A) inomhus i sovrum. De bostäder som åtgärdats har nu ljudnivåer om högst 50 dB(A) i sovrum.

Problem

Det finns ingen undersökning gjord som definierar trafikflödet genom Ramnäs tätort. Inte heller är några bullermätningar gjorda utefter Bergslagsvägen. I trafiknätsanalysen från 2002 påtalar man att en kartläggning av ljudnivåer från vägtrafik bör ske i anslutning till de i analysen klassade gatorna och att bullermätningar kan utföras vid enstaka hus som ligger 50 meter från de klassificerade vägstråken. Först efter denna kartläggning är det möjligt att bedöma om bullerproblem från vägtrafik finns i Ramnäs tätort och i sådana fall omfattningen på problemen.

Flisterminalen vid Sågenområdet orsakar främst transportbuller vilket inneburit klagomål från omkringboende.

Radon

Radon förekommer naturligt i marken och förekomsten beror på markens beskaffenhet. Viss berggrund är rik på uran. När atomkärnorna i uran sönderfaller bildas nya grundämnen och vid sönderfallet avges strålning.

Ramnäs tätort ligger främst på isälvsavlagringar, den s k Strömsholmsåsen. Runt åsen finns områden med grus, grovmo och sand. Berggrunden runt åsen består av granit med viss halt uran. Marken klassas som normal- till högradonmark. Vid normal- eller

högradonmark finns en risk att radon tränger in i bostäderna. Om man utsätts för radon ökar risken att drabbas av lungcancer. Radon kan också förekomma i byggnadsmaterialet blåbetong som användes fram till i början av 1970-talet.

Miljökontoret har mellan 1993 och 2001 erbjudit fastighetsägare i hela kommunen en gratis radonmätning. Sammanlagt har c:a 5000 mätpaket skickats ut. Av alla analyser i kommunen hade c:a 15 % av fastighetsägarna radonhalter i inomhusluften som ligger över 400 Bq/m³ luft. Från och med den 9 juli 2004 gäller ett nytt riktvärde som allmänt råd från Socialstyrelsen. Det nya värdet är 200 Bq/m³ luft och gäller för samtliga byggnader.

Problem

Det finns ingen sammanställning som gjorts över endast orten Ramnäs, varför man kan inte urskilja något specifikt för orten. Då riktvärdet sänkts till 200 Bq/m³ luft finns inte heller någon uppfattning om hur många fler fastigheter som ligger över det nya lägre riktvärdet.

Elektromagnetisk strålning

Elektromagnetiska fält skapar elektriska strömmar och de bildas kring alla elektriska ledningar och apparater. Beroende på frekvensen delas strålningen upp i joniserande och icke-joniserande strålning. Den icke-joniserande strålningen har för svag energi för att ha effekter på hälsan. Den delas in i kraftfrekvent och radiofrekvent strålning. Till den radiofrekventa strålningen härrör fält som används för kommunikation som t ex radio- och TV-sändare samt mobiltelefoni med tillhörande basstationer. De fält som mobiltelefonerna ger upphov till ligger under gränsvärdena men i regel i samma storleksordning. Från basstationerna genereras endast fält flera storleksordningar under riktvärdena.

I Ramnäs finns två basstationer. Den ena sitter på befintlig mast öster om centrum och den andra på vattentornet. Man exponeras för ungefär 0,1 W/m² från en basstation och riktvärdet för exponeringsgräns för allmänheten ligger mellan 4,5 och 9 W/m².

Problem

Då ingen mätning har gjorts från basstationerna i Ramnäs får vi utgå från medelvärdet för strålning från en basstation. Man har inte hittat några negativa hälsoeffekter för personer som utsätts för låga bakgrundshalter.

Förorenade områden

Ramnäs är en gammal järnbruksort och verksamheter som ger upphov till förorenade områden har förekommit sedan 1600- och 1700-talet. Industrier kan också ge upphov till föroreningar i mark.

Riskklassning talar om hur stor risk föroreningen i ett område har. Vid bedömningen ser man bland annat på föroreningsnivå och farlighet av föroreningen, spridningsförutsättningar samt skyddsvärde/känslighet för platsen. Störst risk är riskklass 1 och minst risk har riskklass 4.

Det finns några platser i Ramnäs som anses som förorenade områden, där inventering och riskklassning skett.

1. *Det gamla bruksområdet* vid Kolbäckån är inventerat och riskklassat av länsstyrelsen i Västmanlands län. Området är placerat i riskklass 2. Det gamla bruksområdet kräver ytterligare kartläggning och undersökning för ett senare avgörande av åtgärder.

2. *Banverkets fastighet strax norr om järnvägsviadukten* är förorenad och har efter inventering och viss undersökning placerats i riskklass 1. Televerket impregnerade trästolpar på platsen. En undersökning kommer att genomföras under hösten 2005.

3. *Gamla sågen* i Brattheden är också ett förorenat område, men det *ligger strax utanför planområdet*. Undersökningar har gjorts och det har visat sig att marken är förorenad av pentaklorfenol, dioxiner och viss PAH. Dessa föroreningar härrör från impregneringen av trä som pågick fram till i början av 1970-talet. Området är placerat i riskklass 1.

4. De nuvarande verksamheterna på *det aktuella industriområdet* i Ramnäs har inventerats och området är placerat i riskklass 2.

5. Inom planområdet ligger också *kommunens schaktmassetipp*. Den togs i bruk av kommunen 1990 och sedan tidigare finns schaktmassor från kanalen på platsen. Planerna för tippens framtid diskuteras för närvarande i kommunen.

6. *Ramnäs gamla soptipp*, Lönnbromossen, *gränsar till planområdet*. Verksamheten avslutades år 1958. Området är placerat i riskklass 3.

Områdena är markerade med triangel på kartbilaga.

Problem

Förorenade områden i samhället skall enligt nationella miljömål identifieras före utgången av år 2005. De skall senare åtgärdas efter behov och i vissa fall kan restriktioner ges för hur området skall användas.

Farligt gods

Rv 66 är *primär* rekommenderad väg för transport av farligt gods. Lv 668 (Bergslagsvägen) från södra infarten från rv 66 fram till Ramnäs industriområde är rekommenderad *sekundär* väg för transport av farligt gods.

Dessa vägar är markerade på kartbilaga.

Primära transportvägar avser en lämplig huvudväg för genomfartstrafik och bör användas så långt som möjligt. *Sekundära* transportvägar är avsedda för lokala transporter till och från de primära transportlederna och bör inte användas för genomfartstrafik. Farligt gods är ett samlingsbegrepp för ämnen och produkter, som har sådana farliga egenskaper att de kan skada människor, miljö och annat gods, om det inte hanteras rätt under en transport.

Även på järnvägen genom Ramnäs transporteras avsevärda mängder farligt gods. Enligt Räddningsverkets inventering utförd 1996 transporteras varje kvartal totalt c:a 1400 ton farligt gods på sträckan mellan Kolbäck och Fagersta.

Problem

Eftersom väg 667 (Gunnilbovägen) från korsningen med rv 66 inte är rekommenderad transportväg för farligt gods sker all sådan trafik till industriområdet genom en stor del av samhället. Lv 667 bör i stället för lv 668 (Bergslagsvägen) bli rekommenderad sekundär transportväg för farligt gods. En sådan möjlighet öppnas när den öppningsbara bron över Kolbäckån får ökad bärighet.

Riskhänsyn bör tas vid detaljplanering. Uppdaterad riskutredning med inventering och värdering av trafiksäkerhetsstandard saknas för såväl järnväg som landsväg.

Översvämningsrisk

SMHI har på uppdrag av Räddningsverket genomfört en översiktlig kartering av de områden som är översvämningskänsliga längs Kolbäcksån. På grund av karteringens översiktlighet är användningsområdet begränsat. Den ger enbart en indikation på eventuella översvämningsproblem i samhällen samt känsliga lägen för t ex vägar och järnvägar.

Problem

Om kommunen vill använda översvämningskarteringen vid detaljplanering måste bättre och mer detaljerade beräkningar av vattenstånd göras samt en mer noggrann beskrivning av områdets topografi, t ex noggrannare höjddata och nivåer på vägbanor och vallar. Vid fördjupade bedömningar t ex inför lokalisering av bebyggelse bör kontakt med Räddningsverket tas.

Skredrisk

Statens geotekniska institut har utförde 1983 på länsstyrelsens uppdrag en översiktlig stabilitetskartering inom Västmanlands län. Kommunerna fick själva välja ut områden och beträffande Ramnäs ville Surahammars kommun att man skulle titta närmare på området utmed Kolbäcksån söderut från Spångenområdet räknat, eftersom marken där består av lerjord. Utredningen kom fram till att risken för stora skred allmänt torde vara liten i Västmanlands län. Eftersom även små jordrörelser kan orsaka betydande skador inom bebyggda områden, rekommenderar man dock att skredrisken bör fastställas genom mer detaljerade undersökningar i ett antal områden, där överslagsberäkningar av stabiliteten för de befintliga förhållandena uppvisar lägst marginaler. Dit hör bland många andra områden även ovan nämnda område utmed Kolbäcksån i Ramnäs.

Förutsättningar för räddningsingripanden: Framkörningstider och brandvattenförsörjning.

Surahammars kommuns räddningsstyrka är placerad i Surahammars tätort.

I Ramnäs finns inga byggnader högre än fyra våningar inte heller någon anläggning som utifrån byggtekniskt perspektiv klassas som vårdanläggning. Däremot finns både hotell och industriområde, dvs bebyggelse av typ grupp B. Av produktionsmålen som anges i det kommunala handlingsprogrammet för räddningstjänst framgår att framkörningstiden till bebyggelse av typ grupp B inte bör vara längre än 8 minuter. Till grupp C-bebyggelse, t ex bostadsområde med flerfamiljshus i 4 våningar och lägre, förskolor, bör framkörningstiden inte överstiga 15 minuter, till grupp D-bebyggelse, villaradhusområden, stora byar, enstaka stora industrier, bör framkörningstiden vara max 20 minuter.

Det tar idag cirka 13 minuter för räddningsstyrkan att färdas från Surahammar till Ramnäs tätort, vilket innebär att produktionsmålet att nå en brand inom max-tiden uppnås för de flesta bebyggelse typerna i Ramnäs.

I Ramnäs finns endast industrier med normal brandbelastning. I tätorter med sådan industri eller med hotellverksamhet ska det finnas brandpostnät med flödeskapacitet minst 1200 liter/minut för att produktionsmålen enligt det kommunala handlingsprogrammet för räddningstjänst skall uppfyllas. För övrig bebyggelse i Ramnäs tätort räcker det om brandpostnätet har kapacitet att leverera 600 liter/minut.

Problem

I och med att närmaste räddningsstyrka är placerad i Surahammar kan det vara svårt att uppfylla det kommunala handlingsprogrammets produktionsmål för bebyggelse typerna industri och hotell.

För dessa bebyggelse typer kan det då också vara svårt att uppfylla inriktningsmålet om brandbegränsning senast 30 minuter efter brandens startögonblick.

I Ramnäs finns ett brandpostnät. Nätets flödeskapacitet är emellertid i dagsläget inte känt, vilket innebär att det i nuläget är oklart huruvida det kommunala handlingsprogrammets produktionsmål om brandvattenkapacitet i tätorter uppfylls för Ramnäs.

Gällande planförhållanden

För Ramnäs tätort finns ett antal detaljplaner som omfattar de centrala delarna med deras bostadsområden. Den senast antagna detaljplanen rör ett nytt bostadsområde vid kanalen, Norrby.

Norrbyområdet väster om Kolbäckån-Strömsholms kanal.

För industriverksamhet finns för närvarande ingen detaljplan. Ramnäs bruk med industriområde, herrgårdar och lantbruk är, som nämnts ovan, inte detaljplanlagt.

Problem

Så länge tillgänglig mark och tomma industrilokaler finns inom befintligt industriområde kan expansionen ske där, men det innebär en begränsning. Alternativa områden bör detaljplanläggas.

Kulturintressen kan tas tillvara på ett effektivare sätt genom detaljplanebestämmelser. Utbudet av detaljplaner med attraktiva villatomter i sk spetslägen är för litet.

Riksintressen

1. Kulturmiljövård. Strömsholms kanal med Ramnäs bruk.
2. Rörligt friluftsliv. Område i anslutning till Strömsholms kanal/Kolbäckån.
3. Järnvägen Ludvika – Kolbäck.
4. Riksväg 66.

Hur skyddas riksintressena?

Kulturmiljö

För närvarande skyddas kulturmiljön enbart genom PBL 3 kap 1 och 10,12 §§. Som stöd i bedömningen vid bygglovhantering används kulturminnesvårdsprogrammet och även riksantikvarieämbetets och kommunens utredning från 1988. I denna pekas kulturmiljövårderna ut och man föreslår dessutom att brukshalvön skall omfattas av detaljplan och resterande del av riksintresseområdet skall omfattas av områdesbestämmelser.

Framtida skydd har som målsättning (se översiktsplanen från 1991) att kommunen (efter översyn och med uppdateringar) följer intentionerna i 1988 års utredning och verkligen upprättar detaljplan och områdesbestämmelser.

Friluftsliv

För närvarande finns inget skydd annat än miljöbalkens strandskyddsbestämmelser.

Framtida skydd har som målsättning att kommunen (efter översyn och med uppdateringar) följer intentionerna i 1988 års utredning, som omfattar även friluftslivet. Det är av stor vikt att hagmarkslandskapet utmed kanalen och ån hålls öppet och att underhåll av kanal och byggnader sköts. Vattenkvalitén är också av stor betydelse.

Järnväg

Banverkets rekommendationer beträffande närhet till bebyggelse osv skall följas vid planläggning och bygglovhantering utmed järnvägslinjen Ludvika – Kolbäck. Se i övrigt kommande uppdatering av kommuntäckande översiktsplan för kommunen.

Rv 66

Riksväg 66 byggs för närvarande om till mötesfri landsväg. Väglagen reglerar byggande vid allmän väg, lokaliseringar och väganlutningar.

Framtida skydd: Kommunen bör verka för att ingen tillkommande bebyggelse föranleder nya anslutningar av tillfarter till rv 66 och inte heller ökar trafiken på redan befintliga anslutningar av enskild väg.

04 PLANFÖRSLAGET

Målsättning

Planförslaget syftar till att behandla trafikproblemen genom centrum, lyfta fram behovet av ett utvidgat gång- och cykelnät samt betona det värdefulla i att kunna utnyttja den unika natur- och kulturmiljön för turism, friluftsliv och rekreation och som betydande tillskott i bostadsmiljön. Förslaget avser vidare att peka ut lämpliga områden för bostadsbebyggelse och småindustri. Inte minst vill förslaget presentera ett åtgärdsprogram för förbättring av den fysiska miljön i centrum.

Planförslagets disposition

Planförslaget presenteras dels med rekommendationer för centrumområdet dels med sektorsvisa rekommendationer som täcker in övriga tätorten. Till förslaget hör två kartor.

Centrumområdet

Se även kartbilaga! Som centrum i Ramnäs räknas i denna framställning området kring Bergslagsvägen mellan Släggärvägen och Dammvägen.

Centrums tillgångar

Centrums tillgångar är närheten till vatten, förekomsten av vackra, historiska byggnader och anläggningar.

Centrums brister

Ett stort problem i Ramnäs centrum är den tunga genomfartstrafiken. Oskyddade trafikanter, cyklister och fotgängare, lever farligt. Dessa grupper utgörs till stor del av de äldsta och yngsta i samhället. Trafikmiljön är inte heller anpassad med tanke på funktionshindrade.

Korsningen mellan Bergslagsvägen och Gunnilbovägen är inte lämpligt utformad med tanke på tung trafik.

Ett påtagligt problem är minskade verksamheter i centrum med tomma lokaler som följd. Detta får i sin tur negativa följder: ödslighet, förslumning.

Estetiskt och gestaltningmässigt behöver miljön allmänt en ansiktslyftning.

Vid Släggärvägen upphör gång- och cykelbanan.

Torget behöver en ansiktslyftning.

Rekommendationer för centrum

Många av åtgärderna nedan bör sammanföras till ett gestaltungsprogram, där konkreta förslag till centrums gatubelysning, gatu- och parkmöbler, papperskorgar mm ingår. Där skall också återfinnas förslag till nya staket, plank, murar med mera. Markplanering, markbeläggning, plantering mm måste föregås av detaljprojektering. Skötsel av grönytor omfattas av skötselprogram.

- 1. Cirkulationsplats vid Bergslagsvägens korsning med Gunnilbovägen för förbättring av trafiksituationen.*
- 2. Uppdelning av vägbanan i trottoar, biltrafik, gång- och cykeltrafik. Separering av trafikslagen ökar säkerheten och tryggheten för barn, äldre och funktionshindrade.*
- 3. Delvis ny markbeläggning på Bergslagsvägen mellan Släggärvägen och Dammvägen för att poängtera för bilister att centrum passeras.*
- 4. Ny belysning för att öka säkerheten och tryggheten, men också för att skapa en estetiskt tilltalande miljö.*
- 5. Alléträd från Släggärvägen norrut ända till norra avfartsvägen mot Bruket (vid Tersmedenska herrgården). På vissa sträckor är det endast fråga om komplettering.*
- 6. Förbättringsåtgärder för "torget": Scen, stenläggning, nya "parkmöbler".*
- 7. Uppsättning av plank för avskärmning av Konsums inlastningssida.*

Korsningen ersätts med en cirkulationsplats.

Staket, papperskorgar med mera ses över.

Miljön kompletteras med plank, gatlyktor och träd.

8. *Anläggning av boulebana vid Konsum.*

9. *Flytt av avfallscontainrar vid bensinmacken för erhållande av utsikt. Containrarna föreslås flyttas till korsningen Bergslagsvägen – Skultunavägen. Containrarna vid Konsum föreslås stå kvar.*

Avfallsbehållarna föreslås flyttas från macken...

till korsningen med Skultunavägen.

10. *Anordnande av park med möjlighet till litet kafé vid bensinmacken.*

11. *Förbättring och sammanbindning av promenadvägar som skall ingå i samhällets kulturslinga. Uppsättning av skyltar med information om platser och byggnader som passeras.*

12. *Förbättring av trafikmiljön vid skolan.*

Här behöver stigen förbättras.

Bäckhammarskolan.

Sektorsfrågor

Se även kartbilaga!

Boende och samhällsservice

Ansvaret för bostadsförsörjningen ligger på kommunen.

En detaljplan för ett nytt bostadsområde vid Norrby är nyligen antagen, men ännu (2005) har ingen exploatering påbörjats. I den kommunomfattande översiktsplanen redovisas för Ramnäs tätort både detta område och ett exploateringsområde strax söder om detsamma som lämpliga för bostäder. I den utredning som ligger till grund för kommunens bostadsprogram föreslås även två områden vid Annehill och ett område vid Norrby sluss. Arbetsgruppen väljer att prioritera Norrbyområdet och ett område i anslutning till den rivna kraftstationen. Området vid Annehill bör komma i andra hand då det är ett omtyckt och viktigt friluftsområde. Utöver ovan nämnda områden finns enstaka lucktomter inom gamla bruksområdet, men samtidigt bör observeras och utredas hur en eventuell exploatering av dessa påverkar det faktum att området som de ingår i har utpekats som ekologiskt särskilt känsligt.

Rekommendationer

Upprätta detaljplaner för boende, där man utan att inkräkta på natur- och kulturvärden kan åstadkomma attraktiva lägen.

Nya bostäder lokaliseras till området söder om det ”nya Norrbyområdet” samt till område norr om f d kraftstationens läge. Där kan det också vara lämpligt att bygga marklägenheter för äldre (nära centrum). Vid varje nybyggnation och ombyggnation av fysisk miljö bör god tillgänglighet för alla funktionshindrade grupper i samhället eftersträvas. Trygghet och säkerhet samt jämlikhet bör vara riktmärken vid planering av nya områden. God tillgänglighet till allmänna kommunikationer med ledstråk i erforderlig omfattning är en målsättning.

Näringsliv – Verksamheter – Arbetsplatser

På det gamla bruksområdet tillverkas fortfarande de traditionella produkterna ankarkätting och rostfria diskbänkar. Bruksområdet omfattas inte av någon detaljplan. Befintliga, lediga lokaler inom bruksområdet kan utnyttjas vid expansion av befintlig verksamhet och för nyetablering i mån av utrymme. När industriområdet är utnyttjat till fullo finns inget detaljplanelagt industriområde att hänvisa till, vilket kan vara en nackdel vid industrilokalisering.

Befintligt industriområde kompletteras med område för...

småindustri och hantverk söder om nuvarande HMK.

Rekommendationer

Befintligt industriområde bör detaljplaneläggas.

Ett nytt område för småindustri och hantverk föreslås i anslutning till f d kraftcentralen (ställverket) vid Kraftvägen .

Natur- och kulturmiljö. Friluftsliv och rekreation.

De övergivna historiska industrianläggningarna vid vattendrag med dels stillastående dammar dels strömmande forsar är ett utomordentligt exempel på natur och kultur i förening, där människans omdaning och så småningom naturens återtagande skapat unika miljöer ur både natur- och kultursynvinkel. Områdena är synnerligen värdefulla även för rekreation och friluftsliv.

Vid 1912 års kraftstation i Spångenområdet.

Smedlängan.

I Ramnäs tätort finns flera sådana områden som innehåller värden som är viktiga ur naturvårdssynpunkt och för den biologiska mångfalden.

I de historiska miljöerna med tillhörande byggnader, anläggningar (hammarrester, kanalen med slussarna, gamla brofundament mm) och odlingar (alléer, trädgårdstäppor) ligger vår möjlighet att förstå vad som byggt upp vårt nuvarande samhälle och också möjligen förstå människorna och de villkor som dikterade deras liv.

Även 1900-talets och dagens miljöer blir historia, vilket är viktigt att ha i åtanke vid förändringsarbeten av olika slag.

De historiska industrimiljöernas unika möjlighet att erbjuda både natur- och kulturupplevelser är en oöverträffad tillgång. Ett utvidgat gångvägsystem som ger möjlighet att ta sig runt hela Ramnäs över Kolbäcksån vid Spångenområdet och Strömsholms kanal skulle öka möjligheterna till inspirerande rekreation och friluftsliv i förening.

Stränder och strandskydd

Strandområden har ett utomordentligt stort värde för det rörliga friluftslivet. I Ramnäs tätort finns strandområden längs Lilla Nadden, Bolagssjön, Kolbäcksån och Strömsholms kanal. Generellt omfattas alla land- och vattenområden intill 100 meter från strandlinjen av strandskydd, vilket innebär att man till exempel inte får uppföra nya byggnader eller andra anläggningar inom dessa områden. Syftet med strandskyddet är att trygga allmänhetens friluftsliv och bevara goda livsvillkor på land och i vatten för växt- och djurliv. Strandområden inom detaljplan eller områdesbestämmelser, som vunnit laga kraft efter den 1 juli 1999, omfattas också av strandskydd, såvida det inte upphävts i särskilt

beslut. I detaljplanen för Norrby, till exempel, är strandskyddet upphävt utom för den smala remsan mellan bebyggelsen och vattnet.

Rekommendationer

I den kommunomfattande översiktsplanen finns rekommendationer att fullfölja de intentioner om upprättande av områdesbestämmelser och detaljplan för riksintresseområdet vid bruket, som framförts i Program för utveckling av bruksområdet i Ramnäs. Detta arbete bör aktualiseras.

Inom kulturmiljöområdet Ramnäs kyrkby bör områdesbestämmelser omfattande förhöjd lovplikt upprättas för de områden som inte omfattas av detaljplan. Gällande detaljplaner inom detta område bör uppdateras avseende kulturmiljö. Nya detaljplaner utformas med avseende på kulturmiljövärdena.

Vårdplaner, som samtidigt omfattar både natur- och kulturvärden, bör upprättas. I dessa ingår t ex skötselplaner för vegetation, mark, byggnader och anläggningar. Det är viktigt att definiera slutmålet med värdena.

Skötselplan är av nöden!

Gångstråk och vandringsleder förlänges och förbindes med varandra, så att ett sammanhängande gångstråksnät erhålles. Därmed förs Ramnäs olika delar samman både fysiskt och mentalt. Särskilt viktigt känns att sammanbinda bruket (spångenområdet) och centrum. I förslag till gångstråksnät ingår också gångbro över kanalen vid Bolagssjön samt gångbroar över Kolbäckån dels vid Bäckhammar dels längre söderut. Gångsystemet bör i största möjliga utsträckning vara framkomligt för rörelsehindrade. Intresseväckande informationsskyltar, natur och kultur, bör sättas upp.

Gångbron som leder in i Spångenområdet.

Bolagssjön i närheten av den planerade bron.

Trafik – transporter

Riksväg 66 är riksintresse och en viktig länk för det regionala transportsystemet med bil från Västeråsområdet till Dalaregionen. Vägen håller på att byggas om till mötesfri landsväg.

Rekommendationer

Trafiken från riksväg 66 till samhället respektive industriområdet bör differentieras. Infarter för tung trafik från rv 66 omprioriteras till Gunnilbovägen (lv 667). Denna väg bör också i stället för lv 668 (Bergslagsvägen) bli rekommenderad sekundär transportväg för farligt gods.

Ytterligare en befintlig alternativ infart från rv 66 till Ramnäs, Norrbyvägen, betonas.

Ny utformning av infarten till Bruket från Gunnilbovägen (se bild nedan) utredes.

Inom samhället bör trafiksäkerhetsåtgärder vidtas för att öka säkerheten och tryggheten för samtliga invånare, men i synnerhet för barn, äldre och funktionshindrade.

Gång- och cykelbanan på Bergslagsvägens östra sida bör förlängas till Ramnäs kyrka. Norrut bör gång- och cykelbanan förlängas till Fridnäsvägen.

Arbetsgruppen ansluter sig till trafiknätsanalysens förslag till åtgärder, nämligen:

Ny gång- och cykelbana söder om Gunnilbovägen med anslutning till industriområdet och till det blivande nya bostadsområdet mellan Norrbyvägen och kanalen.

Nuvarande skyltade övergångsställen vid Normans väg och Hejarvägen ändras till gångpassager liksom nuvarande övergångsställe vid Ramnäs norra station.

Hastighetsbegränsning till 30 km/tim inom bostadsområden.

Avfarten är svår att klara för långa fordon.

Turism

Rekommendationer

Välkomstskyltar sätts upp vid infarterna från rv 66.

Lämplig plats för välkomstskylt.

Grönstruktur

Rekommendationer

Vägarna genom samhället och in till bruket planteras med alléträd.

Partier utmed Kolbäckån röjes enligt skötselprogram.

Allmän vård av grönytor enligt skötselprogram.

Räddningstjänst

Framkörningstid för närmaste räddningsstyrka överskrider för viss typ av bebyggelse den i det kommunala handlingsprogrammet för räddningstjänst angivna tidsramen. Brandpostnätets flödeskapacitet är okänd.

Rekommendationer

Nyetablering av bebyggelse av typ grupp B (industri och hotell samt större samlingslokaler) bör endast medges under förutsättning att kompletterande brandskyddsåtgärder vidtas. Beslut om avsteg från kommunalt produktionsmål ska i förekommande fall fattas av MBR:s (Mälardalens Brand- och Räddningsförbunds) förbundsledning. Särskild utredning bör utföras i syfte att klargöra brandpostnätets flödeskapacitet.

05 KONSEKVENSER

Att exakt mäta de konsekvenser den fördjupade översiktsplanen innebär för Ramnäs är inte möjligt. Mer detaljerade konsekvensbedömningar görs vid upprättande av områdesbestämmelser och detaljplaner, vid lokalisering av verksamheter och vid övrig planering av användningen av mark- och vattenområden.

Boende

Genom att bygga nya markbostäder i centralt läge, lämpliga bl a för äldre människor, kan flyttkedjor skapas, så att villor frigörs för andra kommuninvånare eller inflyttade. Bebyggelse i närheten av vatten upplevs av många som en tilltalande boendemiljö och kan locka människor att flytta till eller bo kvar i kommunen. Samtidigt kan bebyggelse vid vatten påverka det rörliga friluftslivet och natur- och kulturvärden negativt. Det kan också i vissa fall vara riskabelt med tanke på översvämning, ras eller skred. I samband med detaljplanering utreds dock konsekvenserna närmare.

Trafikmiljö

Differentiering av tung respektive lätt trafik från riksväg 66 innebär ökad säkerhet för samtliga trafikslag.

Tryggheten för fotgängare och cyklister ökar avsevärt med hastighetsbegränsning och separerade vägbanor för skilda trafikslag. Cyklisters säkerhet och framkomlighet förbättras, vilket kan leda till ett ökat användande av cykel som transportmedel.

Bussresenärer får en säkrare väg till busshållplatsen.

Införande av hastighetsbegränsningar och hastighetsdämpande åtgärder på Bergslagsvägen samt hastighetsbegränsning i bostadsområden kan ha negativ påverkan på framkomligheten för bilister. Förlorad tid är dock marginell inom tätorten. För kollektivtrafiken kan tidtabeller behöva ändras.

Utryckningstrafiken kan drabbas av negativa effekter när fysiska åtgärder för att dämpa hastigheten införs. Åtgärder som gupp är negativt med tanke på sjuktransporter.

Buller till följd av däck- och motorljud bör minska med minskad fordonshastighet. Samtidigt kan retardations- och accelerationsåtgärder alstra motor- och bromsljud. För bostäder i närheten av Bergslagsvägen bör dock den sammanlagda effekten av åtgärderna bli att bullret minskar.

Natur- och kulturmiljöer, turism och friluftsliv.

Satsningar på vård av natur- och kulturmiljöer t ex på de kulturhistoriskt intressanta byggnaderna, på Strömsholms kanal, på vandringsleder och gångstigar är positivt för invånarna och lockar också turister till bygden. I förlängningen kan detta ge upphov till ökad inflyttning. Populariteten kan innebära ökat slitage på natur- och kulturmiljöerna, men detta kan minimeras genom förebyggande arbete, t ex kloka materialval, genomtänkt dragnings av promenadstigar osv.

Eftersom Hagenområdet är utpekad som ett ekologiskt särskilt känsligt område kan eventuellt konflikter uppstå vid den komplettering av bostadsområdet med två-tre tomter som föreslagits där. Några av de skyddsvärda objekten t ex stora, gamla ekar, är av positivt värde för boendemiljön. Före exploatering studeras de aktuella tomterna närmare.

Hälsa och säkerhet

Satsning på hastighetsbegränsning och andra åtgärder på Bergslagsvägen leder sannolikt till förbättrad luftkvalitet och minskat buller då genomfartstrafiken minskar.

Vid omprioritering av tung trafik och farligt gods till Gunnilbovägen och ökad trafik på Norrbyvägen måste detta vägas mot olägenheter, bland annat buller, för befintliga och planerade bostäder. Det föreslagna området för småindustri och hantverk, som i planen föreslås vid Kraftvägen, kan innebära att bullerstörningar uppstår för de närboende dels från transporter till och från verksamheterna dels från verksamheterna i sig. Det sistnämnda kan dock lösas genom typ av verksamhet som tillåts etablera sig på området.

06 LAGSTIFTNING

Översiktsplan regleras i Plan- och bygglagens 4 kapitel. Enligt dess första paragraf skall de allmänna intressena enligt PBL 2 kap redovisas liksom de miljö- och riskfaktorer som bör beaktas vid beslut om användningen av mark- och vattenområden. Vid redovisningen skall riksintressen enligt 3 eller 4 kap miljöbalken anges särskilt.

Av planen skall framgå

1. grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden,
2. kommunens syn på hur den bebyggda miljön skall utvecklas och bevaras
3. hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och iaktta gällande miljökvalitetsnormer.

Översiktsplanens innebörd och konsekvenser skall kunna utläsas utan svårighet.

07 PLANPROCESSEN

Kommunen upprättar ett förslag till fördjupad översiktsplan. Därefter sker samråd med länsstyrelsen och andra som har ett väsentligt intresse av förslaget.

Samrådet syftar till utbyte av information och synpunkter. Resultatet redovisas i en samrådsredogörelse. Därefter justeras och/eller ändras förslaget med anledning av inkomna synpunkter.

Före antagandet skall översiktsplanen ställas ut i två månader. Under utställningstiden granskar länsstyrelsen förslaget med hänsyn till riksintressen, mellankommunala frågor samt hälsa och säkerhet. Länsstyrelsen avger ett särskilt granskningsyttrande som skall bifogas i sin helhet till översiktsplanen.

Kommunen skall sammanställa de synpunkter som inkommit under utställningstiden i ett särskilt utlåtande. Slutligen antar kommunfullmäktige den fördjupade översiktsplanen för Ramnäs tätort.

08 KÄLLFÖRTECKNING

Ramnäs socken. Kulturhistorisk byggnadsinventering i Surahammars kommun. Västmanlands läns museum. 1982.

Kulturminnesvårdsprogram. Surahammars kommun 1987.

Program för utveckling av bruksområdet i Ramnäs. Surahammars kommun och Riksantikvarieämbetet. 1988.

Översiktsplan 1990. Surahammars kommun. 1991.

”Bostadsprogram för Surahammars kommun – utredning för nya bostadslägen och förtätningar.” 2002.

Trafiknätsanalys för Surahammars kommun. 2002.

Parker och grönområden i Surahammar, Ramnäs och Virsbo – ett långsiktigt åtgärds- och skötselprogram för kommunens parker, genomfarter och tätortsnära strövområden. 2004.

Bättre plats för arbete. Allmänna råd 1995:5. Boverket.

Buller- och vibrationsutredning. Banverket. 2001.

Information angående bullerskyddsåtgärder för fastigheter längs järnvägen i Surahammars kommun. Banverket. 2002.

Översiktlig översvämningskartering för Kolbäcksån. Räddningsverket. 2001.

Handlingsprogram. Mälardalens Brand- och Räddningsförbund.